

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

STM090:00/2013

LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISLAIN HALLITUKSEN ESITYKSEN LUONNOKSESTA

Finanssialan Keskusliitto (FK) kannattaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteen uudistamista siten, että järjestämisvastuu siirtyy nykyistä suuremmille yksiköille, jolloin palvelurakennetta saadaan yhtenäistettyä. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakennetta ja rahoitusmallia uudistettaessa on pyrittävä edistämään asiakkaan valinnanvapautta. Yksityisen sairaanhoidon korvausmallia tulee parantaa ja jopa laajentaa ruotsalaistyyppisen ”raha seuraa asiakasta” mallin mukaisesti. Palvelusetelin myöntämisen kriteereitä sekä hinnoittelua tulee valtakunnallisesti yhtenäistää. Nykyistä hyvin toimivaa työterveyshuoltoa ei tule uudistuksissa vaarantaa millään tavoin.

Sote-uudistuksen yhdeksi tavoitteeksi on asetettu kestävyysvajeen supistaminen. Jää kuitenkin hyvin epävarmaksi, edistääkö esitysluonnoksen mukainen malli tämän tavoitteen saavuttamista. Esimerkiksi hallintorakenteesta on tulossa nykyistä moniportaisempi. Kestävyysvajeen supistaminen edellyttäisi sote-järjestelmän tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamista. Lisäksi tulisi selkeämmin arvioida ja määritellä se, minkä tyyppiset sote-palvelut ylipäänsä kuuluvat julkisen vallan vastuulle ja mitkä kansalaisen omalle vastuulle ja miten julkisten palveluiden rahoitusvastuu jaetaan oikeudenmukaisesti.

Hallituksen esitysluonnos on monelta osin puutteellinen. Etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen uudistaminen erillään nyt käsillä olevasta sote-rakenneratkaisusta jättää tämän esitysluonnoksen väkisinkin vajaaksi. Hallituksen esitysluonnos vaikenee myös johtamisjärjestelmästä ja asiakkaan palveluprosessin hallinnasta. Hoitoketjujen toimimattomuus on syynä lukuisiin ennen aikaisiin eläkkeisiin, mikä vaikeuttaa työurien pidentämistä. Hoitoketjujen toimivuutta koskevaa tutkimusta tulisi lisätä ja hoitoketjujen toimivuus tulisi olla tämän lakiluonnoksen keskiössä.

Esitysluonnos painottuu julkisen sektorin omien hallinnollisten rakenteiden uudelleenjärjestelyyn, jolloin kokonaisnäkemys sosiaali- ja terveystieteiden palveluiden kentästä jää vajaaksi. Esitysluonnoksesta puuttuu näkemys siitä, miten yksityisten palveluiden ja julkisen sote-rakenteen välinen suhde tulevaisuudessa järjestetään. Sote-palveluiden kokonaisrakenteeseen kuuluu kuitenkin jo nykyään runsaasti yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoita. Lisäksi lakisääteisillä vakuutuksilla on merkittävä rooli terveydenhuollon kokonaisuudessa, mutta näistäkään esityksessä ei sanota mitään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu ja palveluiden tuottaminen on erotettava toisistaan ja tähän myös lakiluonnoksessa pyritään. Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen mahdollistaa erilaisten palveluntuottajien hyödyntämisen. Lakiluonnoksen mukainen järjestämistapa voi kuitenkin helposti muodostaa julkiselle sote-palvelutuotannolle hyvin hallitsevan aseman. Lakiluonnoksen mukainen järjestämistapa, jossa kuntien omistamat sote-alueet hankkivat - alueen asukkaiden rahoilla - itse omistamiltaan kunnallisilta palveluntuottajilta palvelut, muodostaa kunnille kannusteen tuottaa mahdollisimman paljon itse eikä käyttää ulkopuolisia palveluntuottajia. Tämä olisi erittäin haitallista sote-palveluiden laatu- ja tuottavuuskehityksen sekä asiakkaan valinnanvapauden kannalta. Liian yksipuolisen tuotantorakenteen muodostuminen voidaan estää antamalla kansalaisille enemmän valinnanvapautta hoitopaikkansa suhteen. Valinnanvapaus päästäisi asiakasvirrat ohjautumaan sinne, minne asiakkaat todella haluavat. Tämä tehostaisi ja parantaisi palvelutuotantoa. Asiakkaan valinnanvapautta tulee siksi parantaa sekä julkisen ja yksityisen sektorin välillä että julkisen sektorin sisällä.

Sote-uudistuksessa ei ole otettu kantaa siihen, että Suomessa ei ole tahoa, joka antaisi puolueettomia asiantuntijalääkärintausuntoja vakuutuksiin liittyvissä korvaus- ja etuusriidoissa. FK esittää, että puolueettoman lääkäriasiantuntijalausuntoja antavan tahon puuttuminen ratkaistaisiin joko sote-uudistuksen tai muun sopivan lainsäädäntöhankkeen yhteydessä.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Timo Silvola